

Hägersten 2016-06-28

Kulturdepartementet

103 33 Stockholm

Remissvar: Palett för ett stärkt civilsamhälle (SOU2016:13)

Allmänt

I februari 2016 överlämnades utredningen "En palett för ett stärkt civilsamhälle" till regeringen. Utredningen har på ett förtjänstfullt sätt gått igenom ett stort antal hinder för det civilsamhället och lägger förslag till förändringar som skulle, om de genomförs, förbättra förutsättningarna för civilsamhället. Friluftsförbundet ger i detta remissvar kommentarer till flera av de förslag som utredningen lägger. Friluftsförbundets kommentarer är ordnade efter kapitelindelningen i utredningen.

Kapitel 4 Förslag för att värna och stärka det civila samhällets roll i demokratin och samhället

Det civila samhället har enligt utredningens direktiv flera viktiga roller i demokratin, t.ex. som självständig röstbärare, opinionsbildare och demokratiskola. En del i politiken för det civila samhället är också principen om mångfald, som bl.a. understryker att det civila samhället bör avspegla och omfatta människor från olika delar av befolkningen. I syfte att stärka det civila samhällets roll i demokratin fick utredningen i april 2015 ett utökat uppdrag att föreslå hur det civila samhällets villkor kan stärkas så att dess roll i demokratin kan värnas och utvecklas.

Kapitel 4.1.4 se kapitel 8.1.1

Kommentar från Friluftsförbundet

Friluftsförbundet stödjer detta förslag. Det är viktigt att det offentliga Sverige, på såväl statlig som regional och lokal nivå, aktivt fortsätter värna civilsamhällets självständighet i sin röstbärrroll.

Kapitel 4.1.5 Vikten av strukturer för dialog och inflytande

Utredningen konstaterar att det finns utvecklade dialogplattformar för dialog och samråd mellan civilsamhället och företrädare för Regeringen och Regeringskansliet på nationell nivå. Utredningen anser att dialogplattformar på lokal och regional nivå har ökat under senare år.

FRILUFTSFRÄMJANDET

Instrumentvägen 14, 126 53 Hägersten
friluftsfremjandet.se

Utredningen gör bedömningen att den politiska ledningen bör delta inom ramen för befintlig struktur genom dialog med det civila samhället på nationell nivå. Fortlöpande uppföljning av de åtgärder som parterna gör i samband med dialogen bör fortsatt säkerställas. Överenskommelseprocesser och andra modeller för strukturerade samtal bör användas för samverkan med det civila samhällets organisationer lokalt och regionalt. I de pågående eller planerade dialog- och överenskommelseprocesserna bör kommuner och landsting också överväga att bjuda in nätverk och andra delar av civilsamhället som inte har en formaliserad juridisk form.

Kommentar från Friluftetsfrämjandet

Friluftetsfrämjandet stödjer detta förslag. Det är viktigt att den politiska ledningen deltar och nyttjar de befintliga formella strukturerna.

Kapitel 4.2.1 se kapitel 8.1.2, **Kapitel 4.1.4** se kapitel 8.1.1

Kapitel 5. Förslag för att underlätta civilsamhällets verksamhet

Utredningen tar i detta kapitel upp möjligheterna till att underlätta för det civila samhällets organisationer att bedriva sina verksamheter. Av utredningens direktiv framgår att det på flera områden kan finnas hinder för den verksamhet som bedrivs inom civilsamhället och utredningen har därför identifierat regelverk och tillämpningar som utgör sådana hinder.

Kapitel 5.1.1. Samhällets bristande tilltro till och förståelse för civilsamhället

För att undanröja den osäkerhet och den brist på tillit som är förenad med att den ideella föreningen är en oreglerad associationsform har utredningen prövat möjligheten att införa en lag om ideella föreningar alternativt en lagreglerad frivillig registrering av ideella föreningar. Utredningen gör emellertid bedömningen att det inte bör införas en lag om ideella föreningar och heller inte en lagreglerad frivillig registrering av ideella föreningar.

Kommentar från Friluftetsfrämjandet

Friluftetsfrämjandet ser allvarligt på det faktum att det råder brist på tilltro och förtroende för det civila samhällets organisationer från offentlig sektor och att civilsamhället upplever en ökande kontroll och styrning. Kunskapen om civilsamhället behöver ökas för att på så sätt öka tilltron. Friluftetsfrämjandet stödjer utredningens förslag om att det inte bör införas någon särskild lag eller register om ideella föreningar då detta riskerar att skapa en onödig byråkrati och motverka den "frivillighet" som kännetecknar sektorn. En annan risk med ett frivilligt register är att det bildas ett "A-lag" med de föreningar som väljer att registrera sig och ett "B-lag" med övriga föreningar. Detta är inte eftersträvsvärt då vissa föreningar av sekretesskäl inte vill ingå i någon form av registrering (HBTQ-organisationer, Kvinnojourer m.fl.)

Kapitel 5.1.3 Hänsyn tas inte till det civila samhällets särart (se även kapitel 8.1.7)

Bristande förståelse för civilsamhällets organisationer medför okunskap om gränsdragningar mellan ideella organisationer, företag och myndigheter – deras respektive roller och ansvarsområden i samhället. En av svårigheterna är att ideella sektorn präglas av mångfald vad gäller verksamheters innehåll, arbetsformer, organisationernas storlek, m.m. samt att avsaknaden av statistik försvårar möjligheterna att ge en fullständig och kvalitetssäkrad bild av den ideella sektorn. Utredningen föreslår därför att det införs ett krav i kommittéförordningen på att om förslagen i ett betänkande har betydelse för villkoren för det civila samhällets organisationer ska konsekvenserna i det avseendet redovisas i betänkandet.

Kommentar från Friluftsförbundet

Friluftsförbundet menar att det civila samhällets särart i samhället behöver tydliggöras och säkerställas. Vi ställer oss således bakom utredningens förslag att kravet om en regelförändring i kommittéförordningen som innebär att konsekvenser för det civila samhällets organisationer ska utredas när så är påkallat. Detta är särskilt viktigt eftersom mångfalden inom den ideella sektorn är mycket stor och statistik saknas som ger en samlad bild. Konsekvenserna av ogenomtänkta förslag kan slå mycket hårt mot de ideella organisationerna. Frågan om konsekvensutredningar och bristen på statistik aktualiserar också behovet av mer forskning om det civila samhällets aktörer och dess roll i samhället.

Kapitel 5.1.2 se kapitel 8.1.6, **Kapitel 5.1.4.** se kapitel 8.1.9, **Kapitel 5.2.2** se kapitel 8.1.11, **Kapitel 5.2.3** se kapitel 8.1.12

Kapitel 5.2.4 Regelverket kring resegaranti

Utredningen menar att frågan om ideella föreningars skyldighet att i vissa fall ställa säkerhet enligt resegarantilagen vid anordnande av resor för de egna medlemmarna bör behandlas inom ramen för pågående utredning om införandet av paketresedirektivet och översyn av resegarantilagen. Konsekvenserna för det civila samhällets organisationer av förändringar som föreslås bör noggrant analyseras av den utredningen. Resegarantilagen bör utformas så att kraven inte leder till onödiga merkostnader och administration för föreningar som ordnar verksamhet i form av resor för sina medlemmar.

Kommentar från Friluftsförbundet

Friluftsförbundet dess regioner och lokalavdelningar arrangerar organiserade resor för våra medlemmar. Vi stödjer således utredningens slutsats att det är av största vikt att konsekvenserna för det civila samhällets organisationer analyseras i Paketreseutredningen och att Resegarantilagen utformas så att kraven inte leder till onödiga merkostnader och administration för våra föreningar som ordnar verksamhet i form av resor för våra medlemmar.

Kapitel 5.2.6 Socialförsäkringen

Utredningen menar att det utrymme som socialförsäkringsbalken ger för personer med sjukersättning, aktivitetsersättning eller sjukpenning att delta i en ideell verksamhet, utan att rätten till ersättning påverkas, bör tas tillvara. Kunskapen om regelverket bör också förstärkas hos Försäkringskassan.

Kommentar från Friluftetsfrämjandet

Friluftetsfrämjandet ställer sig bakom utredningens förslag.

Kapitel 5.2.7 Deltagande i mottagande av asylsökande

Utredningen menar att regeringen bör överväga åtgärder som underlättar för det civila samhällets organisationer att långsiktigt bidra till verksamheter som gör tiden i väntan på beslut om uppehållstillstånd meningsfull och förbättrar möjligheten till en snabbare etablering i samhället, t.ex. svenskundervisning och sociala mötesplatser.

Kommentar från Friluftetsfrämjandet

Friluftetsfrämjandet har idag verksamhet som vänder sig till såväl nya svenskar som asylsökande. Flertalet friluftaktiviteter är ett bra sätt att umgås under enklare former och samtidigt lära sig om den svenska naturen, allemansrätten m.m. Friluftetsfrämjandet menar därför att samhället bör ge ett ökat stöd i form av en särskilt riktad insats till organisationer som vill utveckla sådan verksamhet.

Kapitel 5.2.10 Fortifikationsverkets markupplåtelse

Friluftetsfrämjandet kan konstatera att de flesta markägare ställer sig positiva till att, utan avgift, upplåta mark för friluftrelaterade arrangemang som går utöver allemansrätten. Att då statens egen myndighet i form av Fortifikationsförvaltningen genom förordning (1993:527) om förvaltning av statliga fastigheter m.m. känner sig tvingade att ta ut en avgift för att ideella organisationer skall beredas tillträde till den mark vi gemensamt äger menar Friluftetsfrämjandet är fel.

Utredningen föreslår att en översyn görs av bestämmelserna om förordningen om förvaltning av statliga fastigheter, i syfte att undanta det civila samhället för kostnader förknippade med korttidsupplåtelser av fastigheter. Fortifikationsverket har enligt utredningen en intäkt om 690 000 kronor per år för korttidsupplåtelse varav ca hälften kommer från civilsamhällets aktörer. Samtidigt menar Fortifikationsverket att myndighetens kostnader för åtgärder inför, under och efter en korttidsupplåtelse är i samma nivå som intäkten, eller högre. Eftersom Fortifikationsverket troligen inte har någon kostnad för marken är den avgift som civilsamhället betalar endast en marginalkostnad för den omfattande handläggning som krävs enligt Fortifikationsverket. En aspekt som inte nämns i utredningen är att det för en orienteringstävling kan behöva skrivas avtal om flera fastigheter som ligger invid varandra, ett avtal för varje fastighet och detta blir både omfattande och dyrt för den enskilda föreningen.

Kommentar från Friluftsrämjandet

Förslaget att tillsätta en utredning som ser över Fortifikationsverkets förordning i syfte att införa ett undantag i bestämmelsen som möjliggör att avgift inte tas ut för korttidsupplåtelser till allmännyttiga ideella organisationer anses Friluftsrämjandet positivt. Detta skulle underlätta för de organiserade friluftslivets och idrottslivets möjlighet att bedriva verksamhet och skulle i förläggningen vara positivt för folkhälsan. Friluftsrämjandet anser att denna utredning är mycket angelägen och kan via paraplyorganet Svenskt Friluftsliv erbjuda sig att bistå en sådan utredning med expertkunskap.

Friluftsrämjandet menar att det är en avsevärd skillnad på den eventuella skada som ett friluftslivsarrangemang kan åstadkomma jämfört med den skada som försvarets bandvagnar åstadkommer vid motsvarande korttidsuthyrning. Därför borde ett enklare förfarande vid korttidsuthyrning till det ideella friluftslivet kunna aktualiseras.

Friluftsrämjandet föreslår därför att medlemmar i Svenskt Friluftsliv vid korttidsuthyrning skall kunna ansvara för inspektion under och efter upplåtelsen i en form av självkontroll. En självkontroll som utarbetas i samarbete med Fortifikationsverket. På detta sätt minskas arbetet för Fortifikationsverket och kostnaden för att upplåta marken för civilsamhället skulle ytterligare minska. Detta måste dock beaktas vid översynen av förordning (1993:527) om förvaltning av statliga fastigheter m.m.

Kapitel 5.2.11 Verksamhet i nationalparker

Utredningen refererar till Naturvårdsverkets regleringsbrev för 2012 i vilket det ingick ett uppdrag att se över föreskrifterna för landets nationalparker. Uppdraget redovisades i juni 2014. Målet med översynen var enligt uppdraget att ta bort onödiga begränsningar för kommersiell verksamhet och friluftsliv samtidigt som syftet med inrättandet av nationalparken skulle värnas.

Ett resultat av översynen är att Naturvårdsverket har tagit bort förbudet mot kommersiell verksamhet i sju nationalparker. Förbudet har i de flesta fall ersatts med tillstånds- eller samrådsplikt för all organiserad verksamhet med viss omfattning, oberoende av om den är av kommersiell eller ideell art. I de flesta fall har också en tillståndsplikt för idrottstävlingar och idrottsarrangemang införts.

Utredningen ser inte behov av förslag om ändring i föreskrifterna. Utredningen noterar dock att detta är ett exempel på ett sammanhang där civilsamhällets organisationer, som icke kommersiell aktör, gynnades av det tidigare gällande regelverket. Genom att det, i det nya regelverket, inte görs någon åtskillnad mellan civilsamhällets organisationer och kommersiella aktörer tillkommer tillståndsplikt för vissa typer av arrangemang som organisationerna tidigare kunnat genomföra utan föregående myndighetskontakt. Utredningen menar att det är angeläget att en praxis utvecklas där hänsyn tas till att de organisationer, t.ex. friluftslivsorganisationer och miljöorganisationer, som har som ändamål att skydda och värna naturen och kan antas vara mycket aktsamma om densamma vid sina arrangemang. Detta bör beaktas vid prövning av tillstånd att genomföra arrangemang.

Kommentar från Friluftsrämjandet

Friluftsrämjandet menar att den förändring som genomförts när det gäller tillståndsplikt för ideella organisationer att genomföra verksamhet i nationalparker är ytterligare ett exempel på när ideella

organisationer och kommersiella aktörer likställs av myndigheter. Genom att gradvis försäkra och försvåra för det civila samhället genom tillstånd som skall sökas av ideellt engagerade ledare/personer kommer intresset för att skapa arrangemang i nationalparker att minska. Det kan ses som en liten marginell förändring, men sammantaget ser Friluftetsfrämjandet att detta är en del av "de små stegens tyranni" där civilsamhället får det allt svårare att engagera människor och att genomföra verksamhet. Friluftetsfrämjandet har inte kännedom om något fall när ideella organisationer misskött sig och där ett förfarande med tillstånds- och samrådspåikt skulle kunna förbättra en sådan situation. Friluftetsfrämjandet hade förväntat sig att utredningen kommit med förslag hur de ideella organisationernas aktiviteter skulle kunna gynnas även i nationalparker.

Kapitel 5.3.4 Civilsamhället efterfrågar lokaler till låg kostnad

Utredningen gör bedömningen att kommunerna bör stödja civilsamhällets verksamhet genom att utnyttja befintligt utrymme i regelverket att subventionera lokalhyra. Kommunerna bör också stödja civilsamhällets verksamhet genom att beakta civilsamhällets lokalbehov i arbetet med samhällsplanering.

Kommentar från Friluftetsfrämjandet

Friluftetsfrämjandet delar utredningens bedömning.

Kapitel 5.3.5 Synpunkter på bidragsgivningen

Utredningen menar att kommuner och landsting bör utforma sin bidragsgivning till civilsamhället på ett sådant sätt att de utnyttjar de möjligheter som finns. Utredningen nämner ett problem som framförts vid utredningens besök i olika delar av landet, nämligen att idrottsorganisationer många gånger används som "mall" för kommunernas hantering av bidrag, vilket drabbar andra organisationer t.ex. vad gäller åldersgränser.

Kommentar från Friluftetsfrämjandet

Friluftetsfrämjandet är en av de organisationer som drabbas hårt av detta. Många kommuner anammar åldersgränserna för det statliga lokala aktivitetsstödet och där är åldersgränsen 7-25 år. En del kommuner har en lägre åldersgräns t.ex. 5 år men då är den övre gränsen ofta 20 år. Friluftetsfrämjandet har ca 14 000 barn i åldersgruppen 0-6 år och med de statliga aktivitetsbidragets åldersintervall faller dessa barn utanför gruppen bidragsgrundande.

Idrotten är viktig del av civilsamhället och gör massor av bra saker för barn och ungdomar. Men Friluftetsfrämjandet anser att verksamhet för barn i åldersgruppen 0-6 år också ska räknas med vid bidragsfördelning. Om den nedre åldersgränsen är satt vid 7 år för att statsmakten inte vill introducera tävlingsbegreppet bland yngre barn kan man säga att alla föreningar som bedriver verksamhet för barn utanför idrotten drabbas av denna syn.

Kapitel 6 Förslag för att förbättra civilsamhällets möjligheter att delta i offentlig upphandling

FRILUFTSFRÄMJANDET

Instrumentvägen 14, 126 53 Hägersten

friluftetsframjandet.se

Utredningen har även haft i uppdrag att undersöka möjligheterna till att underlätta för det civila samhällets organisationer att delta i offentliga upphandlingar. Utredningen ska enligt direktiven lämna förslag till hur organisationernas möjligheter att delta i offentlig upphandling kan förbättras. Utgångspunkten är en situation där civilsamhället idag inte kan delta på lika villkor som kommersiella aktörer i offentlig upphandling, och att deras särart inte tas tillvara i tillräcklig utsträckning. I utredningens uppdrag ingår också att beskriva dessa svårigheter och de fördelar som organisationerna kan bidra med, liksom att beskriva några internationella exempel på modeller för upphandling där civilsamhällets organisationer deltar i högre utsträckning.

Kapitel 6.3 Olika samarbetsformer- kvinnojourerna som exempel

Utredningen har valt att göra en djupdykning i en samarbetsform som idag är vanligt förekommande mellan kommuner och civilsamhället, nämligen Kvinnojourerna. Anledningen till just detta exempel är att verksamheten historiskt varit finansierad genom bidrag i kombination med andra finansieringsmöjligheter. Utredningen belyser den viktiga insats som de ideburna Kvinnojourerna gör för våldsutsatta kvinnor och för samhället i stort.

Utredningens uppdrag var att underlätta för civilsamhällets organisationer att bedriva verksamhet. Mot den bakgrunden ser utredningen flera risker med ett eventuellt ökat inslag av upphandling på kvinnofridsområdet.

Kommentar från Friluftsförbundet

Friluftsförbundet delar oron över ett ökat inslag av upphandling och vill här påpeka att det inom civilsamhället finns vissa verksamhetsområden idag som verkat en längre tid och där upphandling enligt lag, oavsett förenklade förutsättningar, kommer att behöva ses över för att i slutändan säkra den totala samhällsnyttan där ideella krafter idag byggt upp en sedan länge väl välfungerande verksamhet.

Kapitel 6.4 Idéburet offentligt partnerskap (IOP)

IOP börjar sprida sig inom kommunsektorn och har använts i flera kommuner och landsting. IOP ses som en tredje väg mellan föreningsbidrag och offentlig upphandling. Det kan beskrivas som en samverkansform som inte bygger på marknadsmekanismer och kommersiella kontrakt, utan ömsesidighet. Den offentliga parten svarar för en viss typ av stöd, t.ex. tillhandahållande av lokaler och vissa verksamhetsbidrag, medan de ideburna organisationerna ansvarar för driften av själva verksamheten.

Utredningens kontakter med olika organisationer visar att civilsamhällets stöd för IOP som samarbetsmodell är stort. Modellen möjliggör en form av mer långsiktigt samarbete och utgår inte från den kommersiella logik som offentlig upphandling gör. IOP syftar till att möjliggöra samverkan mellan det offentliga och ideburna aktörer. Rättsläget på området är dock oklart och det saknas praxis vad gäller IOP. För närvarande måste därför de rättsliga förutsättningarna för ett IOP bedömas för varje enskilt partnerskap så att det inte strider mot vare sig upphandlings- eller statsstödsreglerna.

Kommentar från Friluftsförbundet

Friluftsförbundet kan konstatera vikten av att det rättsliga förutsättningarna utreds för att skapa ett partnerskap som utgår från samma förutsättningar oavsett kommun eller landsting. Friluftsförbundet

välkomnar den fortsatta utredning som sker i Välfärdsutredningen där bland annat förutsättningarna för idéburet offentligt partnerskap finns med som en möjlighet för hur det offentliga kan samverka med idéburna aktörer.

Kapitel 6.5 Det civila samhällets organisationer i den nationella upphandlingsstatistiken

Delar av det civila samhället har en viktig och växande roll som utförare av offentligt finansierade tjänster. Utredningen har trots det noterat en okunskap i samhället om att civilsamhällets organisationer faktiskt deltar i offentliga upphandlingar och utför offentligt finansierad välfärd efter konkurrensutsättning. Att tydliggöra civilsamhällets deltagande i offentliga upphandlingar och andel av upphandlade kontrakt i den generella upphandlingsstatistiken är enligt utredningen ett sätt att belysa och uppmärksamma civilsamhället som utförare av offentligt finansierade tjänster.

Förslaget som utredningen ger kring den nationella upphandlingsstatistiken är att den ska kompletteras med uppgifter om civilsamhällets deltagande i offentlig upphandling. Konkurrensverket får i uppdrag att redovisa uppgifter om civilsamhället i upphandlingsstatistiken.

Kommentar från Friluftetsfrämjandet

Friluftetsfrämjandet delar utredningens uppfattning om behovet att en nationell upphandlingsstatistik för civilsamhällets deltagande i offentlig upphandling. Friluftetsfrämjandet delar utredningens uppfattning att SCB ska vara stödjande i detta arbete gentemot Konkurrensverket, detta då ansvarsfrågan idag inte är helt tydlig.

Kapitel 7 Förslag om administrativt stöd

Kapitel 7.6.2 Inte något samlat administrativt stöd

Utredningen har övervägt önskemål om samlat administrativt stöd, exempelvis hos en särskild myndighet eller ett center. Utredningen har inte lagt något förslag då det är många aktörer som ger stöd och information, det skulle bli dyrt att skapa, underhålla och utveckla ett sådant centralt stöd.

Kommentar från Friluftetsfrämjandet

Friluftetsfrämjandet delar bedömningen. Det skulle vara omöjligt att få till en centralisering av ett administrativt stöd till civilsamhället.

Kapitel 7.6.3 Översyn av befintlig information

Utredningen gör bedömningen att information och stöd, både på nationell, regional och lokal nivå skall vara enkel att finna och lätt att känna igen sig i.

Förslaget från utredningen är att ge Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor (MUCF) i uppdrag att inom ramen för MUCFs myndighetsnätverk (tillsammans med deltagande myndigheter) utveckla och samordna den information som statliga myndigheter erbjuder på sina webbplatser. Samt

att relevanta statliga myndigheter får i uppdrag att tydliggöra och anpassa sin information och sitt stöd för att möta civilsamhällets behov.

Kommentar från Friluftsförbundet

Friluftsförbundet delar bedömningen om att information och stöd till civilsamhället, både på nationell, regional och lokal nivå skall vara enkel att finna och lätt att känna igen sig i samt att det skall möta civilsamhällets behov.

Friluftsförbundet anser vidare att ambitionen skulle kunna höjas något för MUCFs uppdrag, genom att (inom ramen för sitt myndighetsnätverk) skapa ett (enkelt men tydligt) koncept för stöd och information till civilsamhället.

Kapitel 7.6.4 Webbaserad guide med utgångspunkt i avgörande skeden

Utredningen gör bedömningen att det administrativa stödet bör inriktas på information och stöd som civilsamhällets organisationer behöver i olika skeden när en organisation vill utveckla själva organisationen eller inriktningen på den egna verksamheten.

Förslaget från utredningen är att ge MUCF i uppdrag att, tillsammans med företrädare för myndigheter, Sveriges Kommuner och Landsting och civilsamhället, ta fram en webbaserad guide av typen "vanliga frågor" med utgångspunkt i avgörande skeden. Guiden ska också ge information om olika finansieringsformer, däribland EU-fonder.

Enligt utredningen bör webbguidens frågor och svar också innehålla en kortare generell basinformation (som gärna kan inkludera hänvisning för vidare information (länkning)), finansieringsformer, arbetsgivarfrågor, upphandling och upplysningar om att kommunen är en organisation som ofta också kan erbjuda stöd.

Kommentar från Friluftsförbundet

Förslaget att se över befintlig information och stöd till civilsamhället samt förslaget om en "webbaserad guide med utgångspunkt i avgörande skeden" finner Friluftsförbundet som tveksamt. Vår bedömning är att detta förslag inte leder till ett ökat och lättare föreningsliv. Det behövs helt andra faktorer, t.ex. de tidigare förslagen i utredningen. Vår bedömning är att detta förslag endast kommer bli en kostnad för MUCF men inte leda till konkreta förbättringar. Friluftsförbundet stödjer inte detta förslag.

Kapitel 7.6.5 Ett lokalt och mer praktiskt inriktat stöd

Utredningen gör bedömningen att kommunerna bör underlätta för civilsamhällets organisationer genom att ha en gemensam kontaktpunkt för civilsamhället in i den kommunala organisationen. Kontaktpunkten bör ha en guidande och stödjande funktion. Utredningen drar slutsatsen att det behövs ett lokalt och mer praktiskt inriktat stöd.

Utredningens slutsats är därför att det finns ett stort värde med en ingång för civilsamhället i kontakterna med kommunen. Denna gemensamma ingång bör ha en såväl lotsande som stödjande roll. En jämförelse kan göras med den service i form av s.k. företagslots som finns i vissa kommuner.

Kommentar från Friluftsförbundet

Friluftsförbundet delar bedömningen om behovet av ett lokalt och mer praktiskt inriktat stöd.

Kapitel 8 Förslagets kostnader och konsekvenser

Kapitlet behandlar kostnader och konsekvenser av utredningens förslag. Utredningen har arbetat med kostnads- och konsekvensanalysen parallellt med arbetet med förslagen och redovisar i detta kapitel en sammanfattning. Ett av förslagen som utredningen lämnar är att konsekvensanalyser för civilsamhället, av förslag, skall göras. Det är därför föredömligt att utredningen i ett separat kapitel gör en konsekvensanalys av utredningens egna förslag för det civila samhället och dess organisationer.

Kapitel 8.1.1 Förslag att stärka civilsamhället som röstbärare och opinionsbildare, kapitel 4.1.4 Att företräda en grupp – civilsamhället som röstbärare och opinionsbildare Översyn av befintlig information

Utredningen belyser civilsamhällets olika roller i demokratin, t.ex. som självständig röstbärare, opinionsbildare och demokratiskola. Utredningen redogör också för olika formella och informella sätt för civilsamhället att vara röstbärare och opinionsbildare, t.ex. genom deltagande i kommittéväsendet och remissförfarandet, samt genom opinionsbildning och lobbying. Utredningen bedömer att det offentliga Sverige, på såväl statlig som regional och lokal nivå, aktivt bör fortsätta värna civilsamhällets självständighet i dess röstbärarroll. Myndigheter tar fram beslut och regelverk som kan påverka det civila samhället på olika sätt. Utredningen vill understryka vikten av myndigheters kontakt och samråd med civilsamhället. Utredningens bedömning är att det offentliga Sverige, på såväl statlig som regional och lokal nivå, aktivt bör fortsätta värna civilsamhällets självständighet i dess röstbärarroll.

Utredningen föreslår att statliga myndigheter årligen skall rapportera de kontakter och samråd som myndigheten har haft med det civila samhället inom ramen för sitt uppdrag och när så har bedömts relevant. Regeringen ska årligen till riksdagen rapportera de kontakter och samråd som statliga myndigheter och Regeringskansliet har haft med det civila samhället. Utredningen har varit i kontakt med ett antal myndigheter och gör bedömningen att en återrapportering av de kontakter och samråd som myndigheter haft kan rymmas inom myndigheternas befintliga anslag.

Kommentar från Friluftsförbundet

Friluftsförbundet stödjer detta förslag. Det är viktigt att statsmakterna och myndigheter etc. ser t.ex. Friluftsförbundet och andra ideella organisationer som viktiga "stake holders" i samhällsutvecklingen och de bör därför på ett rimligt sätt återrapportera kontakterna och samråden och vad det lett till.

Kapitel 8.1.2 Förslag om uppdrag till MUCF, kapitel 4.2.1 Kunskapsbrist hos det offentliga

Utredningen gör bedömningen att det finns en brist och variation i offentliga aktörers (statliga myndigheter, kommuner och landsting) kunskap om och förståelse för civilsamhället.

Utredningen föreslår därför att MUCF får i uppdrag att arbeta med kompetenshöjande insatser gentemot statliga myndigheter, kommuner och landsting i frågor som rör civilsamhället. Uppdraget ska genomföras i samråd med relevanta aktörer, såsom Sveriges Kommuner och Landsting, högskolesektorn och civilsamhällets organisationer. Uppdraget uppskattas av utredningen kosta 12 miljoner kronor under en treårsperiod.

Kommentar från Friluftetsfrämjandet

Friluftetsfrämjandet ställer sig tveksam till denna typ av uppdrag. Erfarenheten visar att det oftast är bortkastade pengar att ge myndigheter denna typ av främjandeuppdrag. Friluftetsfrämjandet menar att det vore bättre att ge MUCF i uppdrag att ta fram konkreta åtgärder för att öka kunskapen i stat, landsting och kommun. Dessa åtgärder bör åtföljas av att en ansvarig myndighet pekas ut för uppföljning och återkoppling av insatserna.

Kapitel 8.1.3 Förslag om mångfaldsuppdrag till MUCF

Förslaget om ett mångfaldsuppdrag till MUCF består av tre delar. Det första är att utreda vad som hindrar underrepresenterade gruppers deltagande i det civila samhällets organisationer. Det andra handlar om kunskapsspridning genom konferenser och det tredje handlar om en satsning där civilsamhällets organisationer skulle kunna söka bidrag för interna mångfaldsprojekt. Finansiering föreslås ske genom att utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid, anslag 13:6 tillförs medel från utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandrares etablering, anslag 2.2.

Kommentar från Friluftetsfrämjandet

Friluftetsfrämjandet menar att utredningen och kunskapsspridningen är lovvärt och önskvärt för att lyfta frågorna. Friluftetsfrämjandet ställer sig dock tveksam till att civilsamhällets organisationer skall kunna söka projektbidrag under tre år för interna mångfaldsprojekt. Dels menar Friluftetsfrämjandet att detta arbete bör vara ständigt pågående och kan inte anses avslutat efter tre år. Dels så är Friluftetsfrämjandet kritisk till ytterligare projektanslag som organisationerna skall kunna söka. Civilsamhällets organisationer bör istället ha en solid finansiering och i denna bör ett ständigt pågående mångfaldsarbete pågå. Om regeringen trots allt genomför denna satsning är det viktigt att anslagsförstärkningen till utgiftsområde 13:6 sker så att det inte bara sker en omdisposition inom anslaget 13:6.

Kapitel 8.1.5 Förslag om ändring i myndighetsförordningen, kapitel 8.1.6 Förslag om rekrytering av myndighetschefer, kapitel 5.1.2 Bristande kunskap om det civila samhället.

En av slutsatserna utredningen drar är att det behövs mer kunskap hos myndigheter om hur den idéburna sektorns organisationsformer och verksamhetsidéer skiljer sig från marknadens logik samt hur olika regelverk ska appliceras på civilsamhällets organisationer. En orsak till detta är att få statliga myndigheter har ett specifikt uppdrag att samverka med det civila samhällets organisationer. Utredningen föreslår därför att ett tillägg görs i bestämmelsen i myndighetsförordningen om myndigheters skyldighet att samarbeta även med det civila samhällets organisationer när det är relevant för genomförandet av myndighetens uppdrag. Utredningen föreslår också att kunskap om och erfarenhet från det civila samhället kan ingå i den kravprofil som upprättas vid rekrytering av en myndighetschef.

Kommentar från Friluftsförbundet

Att ändra myndighetsförordningen som utredningen föreslår, så att statens myndigheter inte bara är skyldiga att samarbeta med andra myndigheter utan även med civilsamhällets organisationer när det är relevant, för att genomföra myndighetens uppdrag, ser Friluftsförbundet som positivt.

Friluftsförbundet anser att det inte är lämpligt att kräva att myndighetschefer har erfarenhet från det civila samhället, det är däremot önskvärt och skall ses som en merit om en tillträdande myndighetschef har en sådan erfarenhet. Beroende på vilken myndighet det gäller bör erfarenheter av arbete i civilsamhället värderas olika. En myndighet som har/borde ha mycket samarbete med civilsamhället bör ha en chef med större erfarenhet än en myndighet med ingen eller mycket litern kontakt med det civila samhällets organisationer.

Flera friluftsförbundet bedriver verksamhet som direkt och indirekt berör olika myndigheters uppdrag. Ett framtida stärkt civilsamhälle innebär sannolikt att ännu fler myndighetsnära verksamheter kommer att se dagens ljus. Det kan innebära att organisationer "i myndighets ställe" utför vissa specifika åtaganden, eller på annat sätt samverkar med myndigheter, både nationellt och regionalt. Friluftsförbundet menar därför att en ökad kompetens om civilsamhället genomgående behövs på myndigheterna, både på chefs- och handläggarnivå.

Kapitel 8.1.7 Förslag om att kommittéer ska redovisa konsekvensanalyser avseende det civila samhällets organisationer, 8.1.8 Förslaget om att myndigheter ska redovisa konsekvensanalyser avseende det civila samhällets organisationer.

Utredningen föreslår att ett krav införs i kommittéförordningen (1998:1474) på att förslag med betydelse för det civila samhällets organisationer skall konsekvensredovisas i betänkandet. Den beräknade kostnaden för förslaget är marginellt, samtidigt som man kan förvänta sig att konsekvensutredningarna kommer att förbättra förutsättningarna för civilsamhällets organisationer av nya förslag.

Vidare föreslår utredningen att krav införs i förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning som kan påverka organisationer inom det civila samhället.

Kommentarer från Friluftsförbundet

Införandet av dessa krav skulle betyda mycket för det civila samhället då, Friluftsförbundet anser att, detta säkerställer att begränsningar och försämringar som kan uppkomma av regeländringar belyses i konsekvensutredningarna. Detta sker inte idag och Friluftsförbundet vill å det starkaste rekommendera att dessa två förslag genomförs.

Kapitel 8.1.9 Förslag om översyn av kriterierna för stöd ur Allmänna arvsfonden, kapitel 5.1.4 Svårigheter att finansiera verksamhet.

Många organisationer inom den ideella sektorn har en ansträngd ekonomi. I tillägg upplever många organisationer en ökad administrativ börda och menar att kraven på framför allt bidragsansökningar och redovisningar har ökat. Utredningen föreslår därför att Tillväxtverket får i uppdrag att i sin årliga

uppföljning av vissa myndigheters förenklingsarbete också, i relevanta fall, efterfråga åtgärder avsedda att förenkla för civilsamhällets organisationer. Utredningen föreslår också en översyn av kriterierna för stöd ur Allmänna arvsfonden i syfte att möjliggöra långsiktigt stöd.

Kommentar från Friluftetsfrämjandet

Idag krävs att projekt som beviljas medel ut Allmänna arvsfonden måste vara nyskapande. Detta är i och för sig positivt att man vill uppmuntra till nyskapande, men samtidigt uppstår problem när projekten tar slut och fortsatt finansiering saknas. Det vore därför en fördel om man såg över Arvsfondsdelegationens uppdrag och eventuellt ändrade kriterierna för beviljande av projekt, så att dessa kan bli mer långvariga och uthålliga. Detta skulle troligen ge större effekter för samhället. Friluftetsfrämjandet ställer sig därför positivt till förslaget.

Friluftetsfrämjandet instämmer i utredningens konstaterande att de administrativa kraven ökar för organisationerna vilket leder till ökat behov av, och kostnader för, anställd personal, professionell revision m.m. Även om civilsamhällets organisationer kan bygga mycket av verksamheten på ideellt arbete behövs ekonomiskt stöd för att upprätthålla en professionell och effektiv administration, men också för utveckling av nya idéer och projekt. Trots att statens stöd till friluftorganisationerna har ökat på senare tid är det mycket blygsamt i förhållande till andra jämförbara delar av civilsamhället (t.ex. idrotten). För att fortsatt utveckla den positiva kraft som det organiserade svenska friluftslivet utgör behövs på sikt ett ökat statsbidrag. Friluftetsfrämjandet stödjer således förslaget till översyn av kriterierna för allmänna arvsfonden så att den bättre kan komma civilsamhället till del.

Kapitel 8.1.11 Förslag om exempelsamling, kapitel 5.2.2 Konsumenträtten och förhållandet mellan medlem och förening.

Utredningen föreslår att Konsumentverket får i uppdrag att avseende ideella föreningars verksamhet utarbeta en exempelsamling över vad som är, respektive inte är, näringsverksamhet enligt konsumentlagstiftningen. Arbetet ska bedrivas i samverkan med civilsamhällets organisationer i syfte att utforma exempelsamlingen utifrån de behov av tydliggöranden som organisationerna ser.

Kommentar från Friluftetsfrämjandet

Förslaget att låta Konsumentverket i samverkan med civilsamhällets organisationer ta fram en exempelsamling över vad som är, respektive inte är, näringsverksamhet i konsumenträttslig mening anser Friluftetsfrämjandet inte bör genomföras. Genom att acceptera att det finns ett köp-sälj-förhållande mellan medlemmar och organisationer försvagas de ideella organisationernas särart. Det kan inte vara rimligt att tala om näringsverksamhet i konsumenträttsligt avseende. Genom att acceptera detta förhållande inom konsumentlagstiftningen öppnas det upp för att likställa ideella organisationer med näringsverksamhet inom många områden. Friluftetsfrämjandet motsätter sig detta förslag.

Kapitel 8.1.12 Förslag om vägledning av kommunerna, kapitel 5.2.3 Civilsamhällets serveringsverksamheter.

Utredningen föreslår att Livsmedelsverket får i uppdrag att ge vägledning till kommunerna avseende bedömningen av vilka verksamheter inom det civila samhället som utgör livsmedelsföretag och ge tydlig information om detta till civilsamhällets organisationer.

Kommentar från Friluftetsfrämjandet

Flertalet av landets friluftorganisationer erbjuder till försäljning enklare förtäring i samband med utflykter och arrangemang. Friluftetsfrämjandet menar, i likhet med utredningen, att försäljning av livsmedel är en traditionell intäktskälla av stor vikt för många föreningar, och det är angeläget att den möjligheten finns kvar. Därför är det angeläget att svenska myndigheter arbetar för att EU-lagstiftningen, avseende livsmedelsföretag, inte får oönskade konsekvenser för de ideella organisationer som endast bedriver mer sporadisk och enklare försäljning av livsmedel. Friluftetsfrämjandet stödjer också utredningens förslag om att Livsmedelsverket ska ge kommunerna bättre vägledning i frågan.

Lars Lundström
Generalsekreterare
Friluftetsfrämjandet